

KINNITATUD
direktori 19.09.2018
käskkirjaga nr 103

ILMATSALU PÕHIKOOLI KIRJALIKE TÖÖDE VORMISTAMISE JUHEND

Ilmatsalu Põhikooli kirjalike tööde vormistamise juhend on sätestatud Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 71 lg 2 punkt 3 alusel.

Kirjalike tööde liigid

Kirjand on lühike isikupärane originaalne kirjutis, milles arutletakse mingi probleemi või nähtuse üle ning esitatakse oma seisukoht. Kirjandis ei ole kohustuslik viidata kirjandusele või teistele tekstidele, oluline on oma arvamuse põhjendamine ja sobivate näidete toomine. Et kirjand hästi õnnestuks, peab oskama teksti loogiliselt üles ehitada (sissejuhatus, eristuvate teemadega sisulõigud, kokkuvõte) ning tundma kirjutamise töövõtteid (ainestiku kogumine ja koondamine, mustandi kirjutamine, teksti viimistlemine, puhtandi kirjutamine).

Referaat on probleemi või teema kokkuvõtlik ülevaade, mille koostamisel toetutakse eelkõige kirjanduse ja muude algallikate uurimisele. Referaadis ei pea looma uudseid seisukohti, aga esitada tuleb esitada järeldused ja oma arvamus temast. Referaadi mahu määrab aineõpetaja.

Kirjutis (kodu- või tunnitöö) on õpetaja antud arvutis vormistatav õppeülesanne, mis võib mahult olla poolest kuni mitme leheküljeni. Täpsed nõuded sisule, ülesehitusele ja mahule esitab aineõpetaja. Kirjutise alla kuuluvad erinevad žanrid, nt omaloominguline muistend, muinasjutt, kirjeldus, iseloomustus, RAFT-kirjutis, jutustus vm.

Arvamuslugu edastab kirjutaja enda seisukohtade ja arvamuse põhjendusi. Ühiskonnaõpetuse tunnis kirjutataval arvamusalusel on täpsemad nõudmised: tuleb kasutada kõiki märksõnu, avada nende sisu ning lisada vähemalt kaks sobivat näidet. Arvamuslugu

peab olema seotud terviktekst, järgima õigekirjareegleid ning kajastama autori seisukohta või hinnangut teema osas.

Arutlus on mingi probleemi või küsimuse terviklik käsitus, mis tugineb faktidele. Autor toob oma asjakohastest teadmistest välja kõige olulisema ning loob faktide vahel seoseid ja teeb järeldusi. Ajaloos hinnatakse arutluse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust ning isiklike hinnangute väljendamist.

Kirjalike tööde vormistamine

Kõigis Ilmatsalu Põhikoolis esitatavates elektrooniliselt vormistatud töödes järgitakse kirjalike tööde vormistamise juhendit. Referaadi vormistamisel arvestatakse nii üldise vormistamisjuhendiga kui ka referaadi vormistamise eritingimustega.

- Reavahe 1,5;
- kirjastiil Times New Roman;
- teksti tähemärgi suurus 12 pt, pealkiri 14 pt ja paksus kirjas, alapeakiri 12 pt ja paksus kirjas;
- rööpjoendus; pealkiri algab joendumisega vasakule;
- lehekülje vasakus ja ülemises servas 3 cm, paremal ja all 2,5 cm vaba ruumi;
- Google Drive'is esitatava töö failinimi algab õpilase täisnimega ning sisaldab töö pealkirja;
- töö päises ehk ülaosas parempoolse joondusega õpilase täisnimi ja klass (v.a. referaadis);
- tekstile järgneva uue pealkirja ees ja järel tühik (12pt, kasuta vormingut-*Lisa tühik lõigu ette või Ctrl+0*);
- lõikude vahel tühja rida ei ole, vaid lisatakse tühik lõigu ette (12pt, kasuta vormingut-*Lisa tühik lõigu ette või Ctrl+0*);
- pealkirjade lõpus punkti ei ole;
- leheküljed nummerdatakse, v.a. tiitelleht, leheküljenumber on all paremal servas;
- ühekohalised numbrid (0-9) kirjutatakse tekstis sõnadega (kui pole taga ühikut);
- joonisele lisatakse allkiri, tabelile pealkiri. Fotod esitatakse lisas (Lisa 1, Lisa 2) ja allkirjastatakse (kes või mis on fotol, foto autor);
- sisukorda, sissejuhatust, peatükke, kokkuvõtet ja kasutatud kirjanduse loetelu pealkirju ei nummerdata.

Referaadi vormistamine

Referaadi osadeks on

1. tiitelleht;
2. sisukord;
3. sissejuhatus;
4. põhiosa kokkuvõte;
5. kasutatud kirjanduse loetelu;
6. lisad.

Tiitellehe vormistus (Lisa 1)

- Tiitelleht algab ülaservalt kooli nimetusega – Ilmatsalu Põhikool (Times New Roman, 12 pt).
- Tiitellehe keskkohast veidi kõrgemale trükitakse töö täielik pealkiri (Times New Roman, paks kiri, 14 pt).
- Pealkirja alla märgitakse sõna Referaat (Times New Roman, 12 pt).
- Tiitellehe paremasse serva joondatud paremalt trükitakse autori ja juhendaja nimed (Times New Roman, 12 pt).
- Tiitellehe allserva märgitakse uurimustöö koostamise koht ja aasta (Times New Roman, 12 pt).

Sisukorra vormistus

- Sisukord on tiitellehe järel.
- Sisukord sisaldab iga peatüki ja alapeatüki täpset pealkirja ning vastavat lehekülje numbrit.
- Lisad loetletakse sisukorras ühekaupa (Lisa 1, Lisa 2, Lisa 3 jne).
- Lisade lehekülgi ei nummerdata.

Sissejuhatus

- Sissejuhatuses põhjendatakse teemavalikut ja olulisust.
- Sõnastatakse töö eesmärk (põhiprobleem).
- Tutvustatakse töö struktuuri ja alaosadeks jaotamise põhimõtteid.

Põhiosa

- Põhiosa on uuritava teema teoreetiline kirjeldus, mis põhineb kirjandusel. III kooliastme referaadi põhiosa annab ülevaate eesmärkide püstitusest kuni lahenduste ja tulemuste esitamiseni, kajastatakse eri autorite seisukohti ning võrreldakse ja analüüsitakse neid. Töö autor lisab ka oma seisukoha.
- Töö põhiosa ehk sisuline osa on süstematiseeritud, jaotatud peatükkideks ja alapeatükkideks.
- Teksti ilmestamiseks on soovitatav kasutada teksti sees tabeleid ja jooniseid. Joonisele lisatakse allkiri, tabelile pealkiri. Fotod esitatakse lisa (Lisa 1, Lisa 2) ja allkirjastatakse (kes või mis on fotol, foto autor).
- Kõigi kasutatud andmete puhul tuleb viidata nende allikale.
- Kirjandusest pärit info esitamisel kasutatakse refereerimist (ümbersõnastamine ja allika viitamine) ja tsiteerimist (sõna-sõnaline esitamine ja viitamine, tekst peab olema kaldkirjas).

Kokkuvõte

- Kokkuvõttes esitatakse lühidalt sissejuhatuses püstitatud eesmärkide tulemused, esitatakse järeldused ja nende arutelu. Võib osutada käsitletavas valdkonnas lahendamist vajavatele küsimustele.
- Autor toob kokkuvõttes välja oma nägemuse.
- Kokkuvõttes uusi andmeid enam ei esitata.

Kasutatud kirjandus

- Kasutatud kirjandus esitatakse autorite perekonnanime järgi tähestikulises järjekorras. Ühe ja sama autori teosed järjestatakse ilmumisaasta järgi. Autori nime puudumisel kasutatakse selle asemel kodulehekülje nime.
- Kasutatud kirjanduse kohta esitatakse järgmised andmed: autor või koostaja, ilmumisaasta, pealkiri, ilmumiskoht ja kirjastus.

a) Raamat autoriga:

Vija, M., Sõrmus, K., Artma, I. (2008). *Uurimustöö kirjutajale*. Tartu: AS Atlex.

b) Kui raamatu autorit või koostajat pole märgitud:

Loodusentsüklopeedia (2004). Tallinn: Avita.

c) Artikkel ajalehes:

Tamm, E (1997, 2.sept). *Avastusõppe kasutamine põhikoolis*. Postimees, lk. 2.

d) Artikkel ajakirjas:

Kuusk, A (2006). *Loodusõpetuse õpetamisest põhikoolis*. Haridus, 4, lk. 10-18.

- Elektroonilise allika viitamisel esitatakse järgmised andmed: autor või autori puudumisel kodulehekülje nimi; pealkiri; külastamise aeg (kuupäev, kuu, aasta), veebiaadress. Kui on avaldatud ka paberkandjal ajakirjas või ajalehes, siis viidatakse nagu tavalisele paberkandjal väljaandele). Hüperlinki ei kasutata

a) Perioodiline väljaanne:

Tamm, E (2005). *Artikli pealkiri*. Perioodilise väljaande pealkiri, väljaande nr, lk (kui on olemas). Külastatud kuupäev. kuu. aasta, aadressil .....

b) Dokument (autor, aasta olemas):

Tamm, E (2008). Teksti pealkiri. Külastatud kuupäev. kuu. aasta, aadressil ....

c) Dokument ilma autorita:

Pealkiri. Külastatud kuupäev. kuu. aasta, aadressil ....

Viitamine

Viitamisel võib valida **sulgudes viitamise** ja **joonealuse viitamise** vahel.

Sulgudes viitamine

- Üks või kaks autorit: sulgudes esitatakse autori(te) nimi (nimed) ja ilmumise aasta,

Näiteks

(Tamm, 2014), (Tamm ja Vaher, 2000). Tekstis viidates: Tamm (2014) ütles et .....

- Kui autorit või koostajat pole märgitud, viidatakse pealkirja järgi.

Näiteks

(Loodusentsüklopeedia, 2004)

- Internetiallikaid viidatakse nii nagu teisi allikaid (autorid, väljaande aasta, nende puudumisel veebilehe nimi ja alalehe pealkiri). Internetiallika viitamisel tekstis ei märgita veebiaadressi. Veebilehe aadress kirjutatakse koos külastuse kuupäevaga kasutatud kirjanduse loendisse.

Näiteks
(Targalt internetis. Sotsiaalvõrgustikud)

Joonealune viitamine

- Raamatu viitamine: Autor(id). *Pealkiri*. Ilmumiskoht: Kirjastus, ilmumisaasta, lehekülj.

Näiteks
¹ Schulze, H. *Saksa ajalugu*. Valgus, 2005, lk 154-155

- Artikli viitamine: Autor. *Artikli pealkiri*. Ajalehe või ajakirja pealkiri, ajalehe ilmumise kuupäev või ajakirja number, lehekülj.

Näiteks
¹ Ärm, T. *Pildid Tartu majaseintel võluvad sügava intellektuaalsusega*. Postimees, 26.03.2015, lk 53
² *Kuidas laevakered veekindlaks tehti?* Imeline ajalugu, nr2/2015, lk 16

- Internetilehekülje viitamine: Autori (kui on) või kodulehekülje nimi. *Teksti pealkiri*. Külastatud kuupäev. kuu. aasta, aadressil ...

Näiteks
¹ Haridus- ja teadusministeeriumi kodulehekülj. *Eestlased välismaal*. Külastatud 11.04.2015, aadressil <https://www.hm.ee/et/tegevused/eesti-keel-ja-voorkeeled/eestlased-valismaal>.

- Kui joonealuses viites viidatakse järjest ühele ja samale allikale järjest mitu korda, võib edaspidi lühendada viidet ja kasutada „samas” + leheküljenumber.
- Joonealuse teksti vormistus on alati väiksem kui töö enda tekst (Times New Roman, suurus 10 pt, reavahe 1,0).